

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ
ІМ. Г. М. ВИСОЦЬКОГО
(УкрНДІЛГА)

вул. Пушкінська, 86, м. Харків, 61024.
E-mail: uriffm@uriffm.org.ua

Телефон +38 (057) 704-10-02
Факс +38 (057) 704-10-02

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор УкрНДІЛГА,
чл.-кор. НАН і НААН України,
д-р с.-г. наук проф.

В. П. Ткач

«30» серпня 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ НАУКОВИХ
ПРАЦІВНИКІВ І ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ
ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ
ІНСТИТУТІ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ім. Г.М. ВИСОЦЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

Схвалено Вченою
радою УкрНДІЛГА,
протокол № 9
від 30 серпня 2021 р.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність наукових працівників та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в УкрНДІЛГА (далі – Положення) розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»; Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів»; Статуту Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького (далі – Інститут) та інших нормативно-правових актів.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Положення про академічну доброчесність наукових працівників і здобувачів вищої освіти (далі – Учасники освітнього процесу) розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Інституті.

1.2. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової (творчої) діяльності Інституту під час навчання, викладання, реалізації досліджень.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) досягнень учасників освітнього процесу на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності Інституту, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

2 ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Система забезпечення академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату є невід’ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і включає в себе:

- заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності;
- підписання декларацій про академічну доброчесність як невід’ємної частини дотримання Кодексу корпоративної культури Інституту та п. 3.2 цього Положення;
- виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;
- порядок прийняття відповідних рішень за порушення вимог

академічної доброчесності.

2.2. Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками Інституту передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про методи, методики та результати досліджень, джерела використаної та власну освітню і наукову діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

3 ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Інститут вживає заходів для ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттями та вимогами академічної доброчесності шляхом включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення окремих лекцій, семінарів, тренінгів, індивідуальних консультацій тощо.

3.2. Особи, які набули статус здобувачів освіти, та нові працівники Інституту беруть на себе зобов'язання дотримуватися академічної доброчесності.

3.3. Запобігання академічному плагіату в кваліфікаційних роботах, наукових дослідженнях, дисертаціях, публікаціях учасників освітнього процесу полягає в здійсненні технічної перевірки за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що використовуються в Інституті, та експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату.

3.3.1. Проходження обов'язкової автоматизованої перевірки дисертацій аспірантів Інституту контролюють наукові керівники аспірантів; відповідальні за проведення попередніх експертиз дисертацій та підготовку висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертацій; голови та вчені секретарі спеціалізованих вчених рад;

3.3.2. Проходження обов'язкової автоматизованої перевірки наукових, навчально-методичних праць тощо, які рекомендуються до

друку/оприлюднення в мережі Інтернет, контролюють завідувачі лабораторій (відділів), голова і вчений секретар Вченої ради Інституту;

3.3.3. Проходження автоматизованої перевірки наукових періодичних видань Інституту (друкованих та електронних) контролюють головні редактори / відповідальні секретарі видань.

3.4. Заходами з попередження академічної доброчесності є проведення з учасниками освітнього процесу лекцій, співбесід, зустрічей тощо щодо дотримання норм законодавства України про авторське право та суміжні права, правил цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової (творчої) продукції, об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Інституту тощо.

4 ПОРУШЕННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Порухенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- академічне шахрайство – будь-які дії учасників освітнього процесу, змістом яких є: посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; використання під час оцінювання результатів навчання заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів («шпаргалки», навушники, смартфони і т. п.);
- виконання на замовлення та продаж академічних текстів;
- компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- парафраз – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту. Сутність парафраза – заміна слів, фразеологічних оборотів під час використання будь-якої авторської праці;
- піратство у сфері авторського права та суміжних прав; приписування результатів колективної діяльності одній або декільком особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу, або внесення до списку авторів праці осіб, які не брали участі в створенні продукту;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, під час оцінювання результатів навчання;
- фабрикація – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – вигадання, свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

5 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- дисертаційні роботи й автореферати здобувачів ступеня доктора філософії (відповідно до вимог щодо підготовки та захисту дисертацій);
- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукового журналу або оргкомітетів з проведення заходів наукового, навчально-методичного спрямування (конференцій, семінарів, круглих столів), відповідно до вимог редакційних колегій, оргкомітетів;
- наукові, науково-методичні, навчально-методичні публікації, монографії, рекомендації інші наукові видання, що потребують схвалення Вченої ради Інституту до видання.

5.2. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач/екзаменаційна комісія.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю викладач навчальної дисципліни зобов'язаний повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення директора Інституту.

У разі встановлення екзаменаційною комісією факту порушення академічної доброчесності під час проходження здобувачем вищої освіти атестації складається відповідний протокол із рішенням про оцінку «F».

5.3. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при написанні ним дисертаційних робіт, наукових та інших статей здійснюють науковий керівник, голова та секретар спеціалізованої вченої ради.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності ці особи зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення директора Інституту.

5.4. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при попередній експертизі дисертації та підготовці

висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здійснюють рецензенти (експерти).

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення наукового керівника здобувача та першого заступника директора з наукової роботи. Така дисертація не рекомендується до захисту, надається негативний висновок.

5.5. Виявлення спеціалізованою вченою радою порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, є підставою для відмови в присудженні наукового ступеня без права її повторного захисту.

5.6. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності науковими працівниками в рукописах статей, тезах доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів з проведення заходів наукового та навчально-методичного спрямування (конференцій, семінарів, круглих столів) здійснюють головні редактори та відповідальні секретарі редколегії, керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи.

5.7. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності науковими працівниками при рекомендації до друку наукових, науково-методичних, навчально-методичних публікацій, монографій, рекомендацій, інших наукових видань, що потребують схвалення Вченої ради Інституту до видання, здійснюють завідувачі лабораторій (відділів) та провідні наукові працівники (за дорученням завідувача).

5.8. Відповідальність за об'єктивність висновку про наявність або відсутність академічного плагіату несе особа (особи), яка його підготувала (підготували).

5.9. При виявленні факту академічного плагіату надаються мотивовані висновки для їх розгляду спеціалізованою вченою радою, Вченою радою Інституту, редакційною колегією або організаційним комітетом, які приймають остаточне рішення щодо наявності в роботі ідей і наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

6 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. Учасники освітньо-наукового процесу Інституту несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

6.2. За порушення академічної доброчесності наукові працівники Інституту можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- відмова в присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого

звання;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів (зокрема Вченої ради Інституту) чи займати визначені законом посади;
- позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами;
- позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

6.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти Інституту можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми;
- відмова в призначенні академічної стипендії;
- відмова в наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- відрахування з аспірантури;
- зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Інституту незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

6.4. Виявлення порушення академічної доброчесності в поданих публікаціях є підставою для відмови у друку.

7 КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Із метою дотримання академічної доброчесності в Інституті створюються постійно діючі комісії з питань академічної доброчесності. Склад і термін роботи комісій визначаються наказом директора Інституту.

7.2. Повноваження комісій з питань академічної доброчесності Інституту:

- розглядати заяви щодо порушення академічної доброчесності, здійснювати їх аналіз і готувати відповідні висновки;
- залучати до експертизи фахівців із відповідної галузі знань, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- готувати пропозиції щодо забезпечення академічної доброчесності в науковій діяльності Інституту та в освітньому процесі;
- інші повноваження відповідно до вимог законодавства України та нормативних актів Інституту.

7.3. Організаційною формою роботи комісії є засідання.

7.4. Засідання комісії веде її голова, за його відсутності – заступник. Повноваження щодо ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду на засіданні тощо здійснює секретар комісії.

7.5. На засідання комісії запрошується особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності. Про дату,

час і місце проведення засідання особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, попереджається щонайменше за два дні.

7.6. Комісія надає можливість особі, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності, ознайомитися з матеріалами щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подати до них зауваження, особисто або через представника надати усні та/або письмові пояснення чи відмовитися від надання будь-яких пояснень.

7.7. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні.

7.8. За результатом проведеного засідання комісія готує висновок щодо підтвердження чи спростування факту порушення академічної доброчесності. За умови підтвердження факту порушення академічної доброчесності у висновку зазначаються пропозиції щодо вживання відповідних заходів. Особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, ознайомлюється із висновком комісії. Висновок подається директору Інституту для подальшого розгляду та прийняття рішення.

8 ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

8.1. У разі незгоди з висновком комісії особа, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

8.2. Апеляція подається особою, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, у триденний термін після дати отримання висновку комісії Інституту для ознайомлення. Апеляція надсилається з корпоративної пошти особи, що оскаржує рішення, на корпоративну електронну пошту приймальні директора Інституту uriffm@uriffm.org.ua, або на адресу: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська 86.

8.3. В апеляції учасник освітнього процесу зазначає:

– персональну інформацію заявника (ПІБ, контактний телефон, електронну адресу, назву структурного підрозділу, посаду/групу, спеціальність) та викладає суть питання;

– рішення, що оскаржується;

– пояснення того, в чому полягає неправомірність рішення й обґрунтування заперечень;

– опис матеріалів і документів, які додаються за потреби.

8.4. Для розгляду апеляції створюється Апеляційна комісія, склад і термін роботи якої затверджується наказом директора Інституту.

8.5. Апеляція розглядається протягом місяця з дня її надходження.

8.6. За результатами розгляду апеляції особи, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, формується відповідний висновок. Рішення Апеляційної комісії щодо розгляду апеляційної

заяви є остаточним й оскарженню не підлягає.

8.7. Наукові працівники, здобувачі вищої освіти мають право на інші, передбачені законодавством способи оскарження звинувачень у порушенні норм і правил академічної доброчесності.

9 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися за рішенням Вченої ради Інституту.

9.2. Учасники наукового та освітньо-наукового процесу повинні бути ознайомлені з цим Положенням після його затвердження та оприлюднення, а в подальшому – під час прийняття на роботу та зарахування на навчання.

9.3. Наукові працівники Інституту та здобувачі вищої освіти повинні знати і дотримуватися норм цього Положення. Незнання цих норм не є підставою для їх невиконання.

9.4. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Інституту.